

Sygn. akt V U 575/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 grudnia 2022 r.

**Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w następującym składzie:**

Przewodniczący: Sędzia Agnieszka Leżańska

Protokolant: st. sekr. sądowy Alicja Jesion

po rozpoznaniu w dniu 8 grudnia 2022 r. w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku Z. N. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o emeryturę pomostową

na skutek odwołania Z. N. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia (...). sygn.: (...)

- 1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż przyznaje ubezpieczonemu Z. N. (1) prawo do emerytury pomostowej od dnia (...).;**
- 2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. na rzecz wnioskodawcy Z. N. (1) kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

Sygn. akt VU 575/22

UZASADNIENIE

Zaskarżoną decyzją z dnia (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił Z. N. (1) przyznania prawa do emerytury pomostowej, albowiem skarżący:

- nie udowodnił okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszącego co najmniej 15 lat,
- po dniu 31 grudnia 2008 roku nie wykonywał prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

Organ rentowy zaliczył do stażu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w myśl art. 4, art. 11 oraz art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych okres od dnia 1 kwietnia 1978r. do dnia 5 maja 1989r. wynoszący łącznie: **11 lat, 1 miesiąc i 5 dni.**

ZUS wskazał nadto, iż wnioskodawca po dniu 1 stycznia 2009r. nie został zgłoszony przez pracodawcę w ZUS, jako pracownik zatrudniony w warunkach szczególnych.

W odwołaniu z dnia (...) roku, wnioskodawca wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji, poprzez przyznanie prawa do emerytury za pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze. W uzasadnieniu podnosił, iż ZUS pominął treść załączonych dokumentów, z których wynika, iż w okresie od 29 czerwca 1989r. do 30 czerwca 2005r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach, jako gięciarz drewna w Fabryce (...) S.A. Wskazał, że praca ta należy do kategorii hydrotermicznej obróbki drewna, wskazanej w poz. 17 dziale VI, wykazu A rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze i wymieniona została w zarządzeniu nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 marca 1988r. w dziale VI, pozycja 17. Nadto podniósł, iż od dnia 21 czerwca 2022r. do dnia 26 września 2022r. wykonywał pracę w warunkach szczególnych jako ładowacz nieczystości stałych i płynnych w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. w R..

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania, powielając argumentację przedstawioną w zaskarżonej decyzji. Wskazał, że nie zaliczył pracy wnioskodawcy w (...) przy obróbce termicznej drewna ponieważ nie przedstawił on świadectwa pracy w warunkach szczególnych i sam pracodawca w świadectwie pracy nie wskazał okresu wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Nadto ZUS podniósł, że okres ten był już przedmiotem postępowania sądowego w sprawie VU 447/20.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny w sprawie:

Z. N. (1) urodzony w dniu (...) wystąpił w dniu (...) z wnioskiem o przyznanie prawa do emerytury pomostowej (dowód: wniosek o emeryturę pomostową k. 1-2 akt ZUS).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał, że ubezpieczony udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący łącznie: 28 lat, 7 miesięcy i 29 dni, ale nie udowodnił okresu pracy w warunkach szczególnych wynoszącego co najmniej 15 lat, gdyż przed dniem 1 stycznia 1999 roku nie wykonywał prac w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych lub art. 32 i art. 33 ustawy emerytalnej, po dniu 31 grudnia 2008 roku nie wykonywał prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. ZUS uznał za udowodniony okres pracy w warunkach szczególnych w myśl art. 4, art. 11 oraz art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych wynoszący łącznie 11 lat, 1 miesiąc i 5 dni (dowód: decyzja ZUS z 9.09.2022r. k. 14 akt ZUS).

Z. N. (1) w okresie **od dnia 29 maja 1989r. do dnia 3 czerwca 2005r.** był zatrudniony w Zakładach (...) w R. na stanowiskach: gięciarza ręcznego, gięciarza drewna, stolarza maszynowego. Stanowisko stolarza maszynowego zostało powierzone wnioskodawcy od dnia 1 maja 2005r. (dowód: świadectwo pracy k. 11 akt emerytalno-rentowych ZUS, porozumienie zmieniające z 26.04.2005r. k. 4 akt ZUS.)

W okresie zatrudnienia w (...) w R. wnioskodawca zajmował się termiczną obróbką drewna. Umieszczał elementy drewniane służące do wyrobu mebli w parownikach, gdzie poddawane były działaniu pary o wilgotności około 120%, temperatury ok. 110° C i ciśnienia około pół atmosfery. Tak przygotowane elastyczne elementy umieszczał w formie i następnie dokonywał w zależności od potrzeb ich gięcia ręcznego lub też maszynowego. Każdy pracownik obsługiwał kilka parowników. Praca odbywała się na hali, w której znajdowało się wiele maszyn, panowała wysoka temperatura oraz duża wilgotność i hałas. Pracownicy lakierni i giętarni otrzymywali posiłki regeneracyjne oraz mleko. Wnioskodawca w całym okresie zatrudnienia stale wykonywał tylko te prace, w pełnym wymiarze czasu pracy (dowód: zeznania świadka B. S. nagranie od minuty 4:24 do minuty 12:33, zeznania świadka E. D. nagranie od minuty 22:09 do minuty 29:50, zeznania wnioskodawcy od minuty 32:44 do minuty 35:53 – protokołu rozprawy z dnia 8 grudnia 2022r.).

Z. N. (1) w okresie **od dnia 27 czerwca 2022r. do dnia 26 września 2022r. zatrudniony był w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. w R.** na stanowisku ładowacza nieczystości płynnych i stałych. Zajmował się ładowaniem odpadów na śmieciarkę, a potem opróżniał kontener na wysypisku śmieci. Wykonywał taką pracę stale, w pełnym wymiarze czasu pracy, innej pracy nie wykonywał (dowód: zaświadczenie z 29.07.2022r. k. 11 akt ZUS,

świadczenie pracy z dnia 26.09.2022r. k. 27 akt sprawy, zeznania wnioskodawcy od minuty 37:38 do minuty 39:14 – protokołu rozprawy z dnia 8 grudnia 2022r.).

Pracodawca w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach wskazał, że Z. N. (2) w okresie od dnia 27 czerwca 2022r. do dnia 26 września 2022r. stale i pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace przy wywozie nieczystości stałych i płynnych oraz prace na wysypiskach i wylewiskach nieczystości a także prace przy przyzmacz kompostowych z nieczystości miejskich na stanowisku ładowacza nieczystości stałych i płynnych wymienione w załączniku nr 1, pozycja 38 zawartym w ustawie z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych (dowód: świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z 26.09.2022r. k. 26 – akt sprawy).

W sprawie VU 447/20 prawomocnym wyrokiem z dnia 4 listopada 2020r. w sprawie o emeryturę pomostową, Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim oddalił odwołanie Z. N. (1) od decyzji (...) (dowód: odwołanie k. 3, odpowiedź na odwołanie k. 4, wyrok k.23, uzasadnienie k. 27-31 akt sprawy VU 447/20).

Sąd Okręgowy dokonał następującej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego i zważył, co następuje:

odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (t.j. Dz. U. z 2022r. poz. 1340) prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

1. urodził się po dniu 31 grudnia 1948 roku;
2. ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
3. osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
4. ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
5. przed dniem 1 stycznia 1999 roku wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych;
6. po dniu 31 grudnia 2008 roku wykonywał prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Warunkiem skutecznego ubiegania się o emeryturę pomostową w świetle wykładni językowej art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych, jest legitymowanie się określonym stażem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze (w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych lub dotychczasowych przepisów) oraz kontynuowanie pracy w tych warunkach po wejściu w życie ustawy, a więc po dniu 1 stycznia 2009 roku. W przypadku kiedy osoba ubiegająca się o to świadczenie nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy "szczególnej" według poprzednio obowiązujących przepisów, może nabyć prawo do "nowego" świadczenia jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy (okres prac) można kwalifikować jako prace w warunkach szczególnych w rozumieniu dziś obowiązujących przepisów (art. 3 ust. 1 ustawy) lub o szczególnym charakterze (art. 3 ust. 3 ustawy). Innymi słowy brak podstaw prawnych do przyznania emerytury pomostowej ubezpieczonemu, którego dotychczasowy okres pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, dziś nie może być tak kwalifikowany (tak: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 2012 r., sygn. akt II UK 164/11, wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 2 kwietnia 2014 r., III AUa 2302/13).

Spór w sprawie dotyczył posiadania przez ubezpieczonego szczególnego stażu pracy, gdyż ZUS zaskarżoną decyzją uznał, że Z. N. (1) dysponuje stażem takim wynoszącym łącznie: 11 lat, 1 miesiąc i 5 dni. Ponadto do stażu pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ustawy o emeryturach pomostowych organ rentowy nie zaliczył okresu zatrudnienia wnioskodawcy w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. w R. na stanowisku ładowacza nieczystości płynnych i stałych w okresie od 27 czerwca 2022r. do 26 września 2022r.

W takiej sytuacji na wnioskodawcy, w myśl art. 6 k.c., spoczywał ciężar wykazania pracy w szczególnych warunkach.

Stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze okresy pracy w warunkach szczególnych, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy. Należy jednak wskazać, że z cytowanego wyżej § 2 rozporządzenia nie wynika, aby stwierdzenie zakładu pracy w przedmiocie wykonywania przez pracownika pracy w warunkach szczególnych miało charakter wiążący i nie podlegało kontroli organów przyznających świadczenia uzależnione od wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Także brak świadectwa nie wyklucza dokonania ustalenia zatrudnienia w warunkach szczególnych innymi środkami dowodowymi w toku postępowania sądowego. W postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokości mogą być bowiem udowodniane wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego.

Na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego należy przyjąć, że w okresie zatrudnienia **od dnia 29 maja 1989r. do 3 czerwca 2005r. w Zakładach (...) w R.** Z. N. (1) pracował na stanowiskach: gięciarza ręcznego, gięciarza drewna, stolarza maszynowego. W Dziale VI, poz. 17 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku wskazane są, jako prace wykonywane w szczególnych warunkach prace przy hydrotermicznej obróbce drewna, natomiast w zarządzeniu nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 marca 1988r. zawierającym wykaz stanowisk pracy na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach wskazano w dziale VI, pozycja 17 pkt 1 – że prace przy hydrotermicznej obróbce drewna wykonywane są na stanowisku gięciarza.

Charakter pracy wnioskodawcy na stanowisku gięciarza, Sąd ustalił w oparciu o wystawione świadectwo pracy oraz zeznania świadków: B. S., E. D., jak i samego skarżącego. Świadek E. D. pracował na jednym oddziale z ubezpieczonym, był jego bezpośrednim przełożonym, ma więc szczegółową wiedzę na temat zakresu i charakteru wykonywanej przez skarżącego pracy w spornym okresie. Również świadek B. S. miała bezpośrednią styczność ze skarżącym i widziała, jakie czynności w trakcie pracy wykonywał. Praca wnioskodawcy polegała na umieszczaniu elementów drewnianych w parownikach, gdzie poddawane były działaniu pary o wilgotności około 120%, temperatury ok. 110° C i ciśnienia około pół atmosfery. Tak przygotowane elastyczne elementy umieszczał w formie i następnie dokonywał w zależności od potrzeb ich gięcia ręcznego lub też maszynowego.

Zeznania ww. osobowych źródeł dowodowych, co do rodzaju wykonywanych prac Sąd uznał za wiarygodne ponieważ świadkowie i skarżący zeznawali zbieżnie, ich zeznania są spójne i uzupełniają się.

Mając powyższe na uwadze, Sąd przyjął, że w okresie zatrudnienia w Zakładzie (...) w R. od 29 maja 1989r. do 31 grudnia 1998r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych **tj. prace przy hydrotermicznej obróbce drewna wskazane w** Dziale VI, poz. 17 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r.

Ustalając, czy wnioskodawca wykonywał pracę w warunkach szczególnych po dniu 31 grudnia 2008 roku w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, Sąd oparł się na zeznaniach wnioskodawcy,

przedstawionym świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach oraz wystawionym przez pracodawcę zaświadczeniu.

Ustawodawca do pracy w warunkach szczególnych zgodnie z załącznikiem 1 poz. 38 ustawy o emeryturach pomostowych zalicza prace przy wywozie nieczystości stałych i płynnych oraz na wysypiskach i wylewiskach nieczystości związane z bardzo ciężkim wysiłkiem fizycznym. Warunkiem zaliczenia tych prac do prac w szczególnych warunkach jest wykonywanie ich stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, że wnioskodawca wykonywał takie właśnie prace w okresie od 27 czerwca 2022r. do 26 września 2022r. a zatem po 31 grudnia 2008 roku, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Skarżący po dniu 31 grudnia 2008 roku wykonywał zatem prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Przy czym wskazać należy, że ZUS nie kwestionował samego faktu wykonywania tego rodzaju pracy przez Z. N. (1) w tym okresie a jedynie podnosił, że nie został on przez pracodawcę tj. Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. w R., zgłoszony jako pracownik zatrudniony w warunkach szczególnych. Nie może to mieć jednak, zdaniem Sądu, wpływu na uznanie tego okresu, jako okresu świadczenia pracy w warunkach szczególnych przez skarżącego tylko z tego powodu że pracodawca nie dopełnił ciężących na nim obowiązków. Sąd podziela pogląd wyrażony w wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 12 grudnia 2017 r. sygn.. III AUa 966/17, iż wykładnia językowa art. 35 ust. 1 pkt 2 ustawy o emeryturach pomostowych prowadzi do jednoznacznego wniosku, zgodnie z którym spoczywający na pracodawcy (płatniku) obowiązek opłacania składek na Fundusz Emerytur Pomostowych został uregulowany w tym przepisie w oderwaniu od przesłanek warunkujących nabycie prawa do emerytury pomostowej, określonych w art. 4 powyższej ustawy. Tak więc na płatniku ciąży obowiązek opłacania składki za pracownika wykonującego prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze niezależnie od tego, czy ww. ustawa gwarantuje temu pracownikowi ochronę na wypadek ryzyka zaprzestania zatrudnienia w szczególnych warunkach (o szczególnym charakterze) przed osiągnięciem "podstawowego" wieku emerytalnego. Zatem podniesiony przez organ rentowy argument, że sporny okres zatrudnienia nie może zostać uznany za okres wykonywania pracy w warunkach szczególnych wyłącznie z tego powodu, że pracodawca nie uregulował składek na Fundusz Emerytur Pomostowych, jest bezprzedmiotowy, albowiem nie ma bezpośredniej zależności pomiędzy opłaceniem składek a prawem do świadczenia. Wśród przesłanek nabycia emerytury pomostowej nie ma bowiem wymagania podlegania obowiązkowi opłacania składki na Fundusz Emerytur Pomostowych.

Biorąc pod uwagę uznany przez ZUS okres pracy skarżącego przed 1 stycznia 1999r. jako okres pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze wynoszący: 11 lat, 1 miesiąc i 5 dni i po uwzględnieniu okresu uznanego przez Sąd jako pracę w takich warunkach Z. N. (1) legitymuje się tego rodzajem stażem pracy przekraczającym okres 15 lat.

Skarżący wykazał również iż po dniu 31 grudnia 2008r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

Odnosnie podnoszonego przez ZUS faktu, iż okres pracy wnioskodawcy w (...) był przedmiotem postępowania sądowego w sprawie VU 447/20 to Sąd pragnie wskazać, że Sąd Okręgowy w tamtej sprawie badał charakter pracy Z. N. (1) w (...), jako ewentualną pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, gdy tymczasem obecnie wnioskodawca podniósł również, iż świadczył pracę w warunkach szczególnych po dniu 31 grudnia 2008r. Tak więc Sąd w postępowaniu w niniejszej sprawie badał charakter pracy wnioskodawcy w spornym okresie w rozumieniu art. 32 i art. art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Biorąc pod uwagę, że wnioskodawca spełnił wszystkie przesłanki, od których zależy prawo do emerytury pomostowej, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie art. 477¹⁴§ 2 k.p.c. orzekł jak w punkcie 1 sentencji.

Mając na uwadze, iż Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest stroną przegrywającą, Sąd Okręgowy w zakresie kosztów zastępstwa procesowego orzekł jak w punkcie 2 wyroku na podstawie art. 98 k.p.c. zasądzać na rzecz Z. N. (1) kwotę

180 złotych w myśl § 9 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1800).